

DOPORUČENÍ

DOPORUČENÍ KOMISE

ze dne 27. března 2013

ohledně přítomnosti toxinů T-2 a HT-2 v obilovinách a výrobcích z obilovin

(Text s významem pro EHP)

(2013/165/EU)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 této smlouvy,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Toxin T-2 a toxin HT-2 jsou mykotoxiny produkované různými druhy rodu *Fusarium*. Toxin T-2 se rychle metabolizuje na velký počet produktů a hlavním metabolitem je HT-2.
- (2) Vědecký výbor pro kontaminující látky v potravinovém řetězci (dále jen „výbor CONTAM“) Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (dále jen „EFSA“) přijal na žádost Komise stanovisko týkající se rizik pro zdraví zvířat a lidí vyplývajících z přítomnosti toxinů T-2 a HT-2 v potravinách a krmivech⁽¹⁾.
- (3) Výbor CONTAM stanovil pro souhrn toxinů T-2 a HT-2 skupinový tolerovatelný denní přívod (dále jen „TDI“) ve výši 100 ng/kg tělesné hmotnosti. Odhady chronické dietární expozice člověka souhrnu toxinů T-2 a HT-2, které vycházejí z dostupných údajů o výskytu, jsou u všech věkových skupin obyvatelstva pod úrovní TDI, a tudíž nepředstavují bezprostřední ohrožení zdraví.
- (4) Pokud jde o rizika pro zdraví zvířat, výbor CONTAM dospěl k závěru, že u přežvýkavců, králíků a ryb současná odhadovaná expozice toxinům T-2 a HT-2 pravděpodobně nebude představovat ohrožení zdraví. U prasat, drůbeže, koní a psů odhady expozice toxinům T-2 a HT-2 naznačují, že riziko nepříznivých účinků na zdraví je nízké. Mezi nejcitlivější druhy zvířat patří kočky.

Vzhledem k omezeným údajům a velice nepříznivým účinkům na zdraví již při nízkých úrovních dávek nebylo možné stanovit hodnotu dávky bez pozorovaného nepříznivého účinku ani nejnížší dávku s pozorovaným nepříznivým účinkem. Proto se toto doporučení nevztahuje na krmiva pro kočky, pro něž budou stanovena přísnější opatření.

- (5) Výbor CONTAM dále dospěl k závěru, že přenos toxinů T-2 a HT-2 z krmiv do potravin živočišného původu je omezený, a k expozici člověka tudíž přispívá jen v zanedbatelném rozsahu.
- (6) S ohledem na závěry vědeckého stanoviska a velké meziroční výkyvy ve výskytu toxinů T-2 a HT-2 je vhodné shromáždit více údajů o T2 a HT-2 v obilovinách a výrobcích z obilovin a více informací o tom, jaké účinky má na přítomnost toxinů T-2 a HT-2 zpracování potravin (tj. vaření) a agronomické faktory. Kromě toho je nutné získat více informací o různých faktorech, které jsou příčinou poměrně vysokých úrovní toxinů T-2 a HT-2 v obilovinách a výrobcích z obilovin, aby bylo možné určit opatření, která je třeba přijmout za účelem eliminace nebo omezení přítomnosti toxinů T2 a HT-2 v obilovinách a výrobcích z obilovin. Je třeba provést šetření s cílem shromáždit informace o faktorech, které jsou příčinou poměrně vysokých úrovní toxinů T2 a HT-2 v obilovinách a výrobcích z obilovin, a o účincích zpracování krmiv a potravin. Na základě dostupných údajů je patrné, že v rýži a výrobcích z rýže se T-2 a HT-2 nevyskytují nebo se v nich vyskytují jen na velice nízkých úrovních, a tudíž je vhodné vyloučit tyto výrobky z oblasti působnosti tohoto doporučení.
- (7) Výsledky sledování obilovin a výrobků z obilovin budou použity k posouzení změn a tendencí v expozici lidí a zvířat toxinům T-2 a HT-2. Je proto namístě použít analytické metody s dostatečnou citlivostí.
- (8) Aby bylo možné získat určitou představu o tom, v jakých případech by se taková šetření měla provádět, je užitečné stanovit orientační hodnoty, při jejichž překročení by bylo vhodné zahájit šetření. K určení těchto

⁽¹⁾ Vědecký výbor pro kontaminující látky v potravinovém řetězci (výbor CONTAM) Evropského úřadu pro bezpečnost potravin; vědecké stanovisko týkající se rizik pro zdraví zvířat a lidí vyplývajících z přítomnosti toxinů T-2 a HT-2 v potravinách a krmivech. EFSA Journal 2011; 9(12):2481. [187 pp.] doi:10.2903/j.efsa.2011.2481. K dispozici na internetové stránce: www.efsa.europa.eu/efsajournal

orientačních hodnot byly použity údaje o výskytu, které jsou k dispozici v databázi úřadu EFSA. Pro provedení šetření má velký význam sledovatelnost.

- (9) V roce 2015 by mělo být provedeno posouzení informací, které byly shromážděny v rámci tohoto doporučení. Díky sledování údajů získaných na základě tohoto doporučení bude rovněž možné lépe porozumět meziročním výkyvům a přítomnosti toxinů T-2 a HT-2 v široké škále výrobků z obilovin, faktorům, jež jsou příčinou vyšších úrovní, a opatřeními, která by bylo možné přijmout k eliminaci či oslabení přítomnosti toxinů T-2 a HT-2, včetně agronomických opatření a opatření při zpracování,

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ:

- (1) Členské státy by měly za aktivní účasti provozovatelů krmivářských a potravinářských podniků sledovat přítomnost toxinů T-2 a HT-2 v obilovinách a výrobcích z obilovin. Pro účely tohoto doporučení není rýže zařazena mezi obiloviny a výrobky z rýže nejsou zařazeny mezi výrobky z obilovin.
- (2) Členské státy by měly nabádat k tomu, aby se vzorky analyzovaly na přítomnost toxinů T-2 a HT-2 a současně na přítomnost toxinů rodu *Fusarium* jako deoxynivalenol, zearalenon a fumonisin B1 + B2, aby bylo možné posoudit rozsah společného výskytu.

Jestliže to použítá metoda analýzy umožňuje, bylo by vhodné analyzovat také maskované mykotoxiny, zejména mono- a diglykosylované konjugáty toxinů T-2 a HT-2.

- (3) Odběr vzorků a analýza obilovin a výrobků z obilovin určených k lidské spotřebě by se měly provádět v souladu s ustanoveními nařízení Komise (ES) č. 401/2006 ze dne 23. února 2006, kterým se stanoví metody odběru vzorků a metody analýzy pro úřední kontrolu množství mykotoxinů v potravinách⁽¹⁾, zejména v souladu s:

— částí B přílohy I pro odběr vzorků u obilovin a výrobků z obilovin,

— bodem 4.3.1 písm. g) přílohy II – Výkonnostní kritéria pro analýzu toxinů T-2 a HT-2. Limit kvantifikace by pokud možno neměl být vyšší než 5 µg/kg u toxinu T-2 ani u HT-2, výjimku tvoří nezpracované obiloviny,

u nichž by limit kvantifikace u toxinu T-2 i HT-2 jednotlivě pokud možno neměl být vyšší než 10 µg/kg. Je-li použita analytická screeningová metoda, mezní hodnota detekce by pokud možno neměla být vyšší než 25 µg/kg pro souhrn toxinů T-2 a HT-2.

Postup odběru vzorků uplatněný provozovatelem potravinářského podniku se může od ustanovení nařízení (ES) č. 401/2006 odchýlit, měl by však být reprezentativní pro šarži, z níž se vzorek odebírá.

- (4) Odběr vzorků a analýza obilovin a výrobků z obilovin určených ke krmení a výrobě krmné směsi by měly být prováděny v souladu s ustanoveními nařízení Komise (ES) č. 152/2009 ze dne 27. ledna 2009, kterým se stanoví metody odběru vzorků a laboratorního zkoušení pro úřední kontrolu krmiv⁽²⁾. Limit kvantifikace by u toxinu T-2 a HT-2 pokud možno neměl být vyšší než 10 µg/kg. Je-li použita analytická screeningová metoda, mezní hodnota detekce by pokud možno neměla být vyšší než 25 µg/kg pro souhrn toxinů T-2 a HT-2.

Postup odběru vzorků uplatněný provozovatelem krmivářského podniku se může od ustanovení nařízení (ES) č. 152/2009 odchýlit, měl by však být reprezentativní pro šarži, z níž se vzorek odebírá.

- (5) Členské státy by měly za aktivní účasti provozovatelů krmivářských a potravinářských podniků provádět šetření s cílem určit faktory, které jsou příčinou těchto úrovní přesahujících orientační úroveň, a vymezit opatření, která je třeba přijmout, aby se tato přítomnost v budoucnosti eliminovala či snížila. Tato šetření by se zcela jistě měla provést, jsou-li v určitém období opakovaně zjištěny úrovně přesahující orientační úroveň toxinů T-2 a HT-2 v obilovinách a výrobcích z obilovin uvedených v příloze tohoto doporučení. Odběr vzorků a analýza, jejichž účelem je získat více informací o různých faktorech včetně faktorů agronomických, které jsou příčinou poměrně vysokých úrovní toxinů T-2 a HT-2 v obilovinách a výrobcích z obilovin, by se měly zaměřit na obiloviny a výrobky z obilovin z prvotního zpracování.

- (6) Členské státy by měly za aktivní účasti provozovatelů krmivářských a potravinářských podniků provádět šetření zaměřená na účinky zpracování krmiv a potravin na přítomnost toxinů T-2 a HT-2. Tato šetření by zcela jistě měla být provedena, jsou-li v určitém období opakovaně zjištěny úrovně přesahující orientační úroveň toxinů T-2 a HT-2 v obilovinách a výrobcích z obilovin.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 70, 9.3.2006, s. 12.

⁽²⁾ Úř. věst. L 54, 26.2.2009, s. 1.

- (7) Členské státy by měly zajistit, aby výsledky analýz byly pravidelně poskytovány úřadu EFSA za účelem sestavení jednotné databáze a aby byl výsledek šetření každoročně předáván Evropské komisi, a to poprvé v prosinci 2013. Budou vypracovány pokyny, které zaručí jednotné uplatňování tohoto doporučení a podávání srovnatelných zpráv o výsledcích šetření.

V Bruselu dne 27. března 2013.

Za Komisi

Tonio BORG

člen Komise

PŘÍLOHA

Orientační úrovně pro obiloviny a výrobky z obilovin (*) ()**

	Orientační úrovně pro souhrn toxinů T-2 a HT-2 (µg/kg), při jejichž překročení by měla být provedena šetření, a to zcela jistě při opakovaných zjištěních (*)
1. Nezpracované obiloviny (***)	
1.1 ječmen (včetně sladovnického ječmene) a kukuřice	200
1.2 oves (s plevou)	1 000
1.3 pšenice, žito a jiné obiloviny	100
2. Zrna obilovin pro přímou lidskou spotřebu (****)	
2.1 oves	200
2.2 kukuřice	100
2.3 jiné obiloviny	50
3. Výrobky z obilovin pro lidskou spotřebu	
3.1 ovesné otruby a ovesné vločky	200
3.2 otruby z obilovin kromě ovesných otrub, výrobky z mletého ovsa jiné než ovesné otruby a ovesné vločky a výrobky z mleté kukuřice	100
3.3 jiné výrobky z mletých obilovin	50
3.4 snídaňové cereálie včetně tvarovaných cereálních vloček	75
3.5 chléb (včetně malého běžného pečiva), sušenky, svačinky z obilovin, těstoviny	25
3.6 obilné příkrmy určené pro kojence a malé děti	15
4. Výrobky z obilovin pro krmiva a krmné směsi (*****)	
4.1 výrobky z mletého ovsa (plevy)	2 000
4.2 jiné výrobky z obilovin	500
4.3 krmné směsi s výjimkou krmiva pro kočky	250

(*) Úrovně uvedené v této příloze jsou úrovně orientační, při jejichž překročení, a zcela jistě při opakovaných zjištěních, by měla být provedena šetření faktorů, které jsou příčinou přítomnosti toxinů T-2 a HT-2, nebo účinků zpracování krmiv a potravin. Orientační úrovně vycházejí z údajů o výskytu evidovaných v databázi úřadu EFSA, jak jsou popsány ve stanovisku úřadu EFSA. Orientační úrovně nepředstavují úroveň bezpečnosti krmiv a potravin.

(**) Pro účely tohoto doporučení není rýže zařazena mezi obiloviny a výrobky z rýže nejsou zařazeny mezi výrobky z obilovin.

(***) Nezpracované obiloviny jsou obiloviny, které nebyly podrobeny žádnému fyzikálnímu či tepelnému ošetření kromě sušení, čištění a třídění.

(****) Zrna obilovin pro přímou lidskou spotřebu jsou zrna obilovin, která prošla sušením, čištěním, odplevením a tříděním a u nichž nebude před jejich dalším zpracováním v potravinovém řetězci provedeno další čištění ani třídění.

(*****) Orientační úrovně pro obiloviny a výrobky z obilovin určené pro krmiva a krmné směsi jsou vztaženy ke krmivům s 12 % vlhkostí.